

KÜLÖNFÉ LÉK.

Olvasóinkhoz. *Folyóiratunk következő száma, a közbejövő nyári szünet miatt a szept.-októberi számmal egyszerre jelenik meg.*

Az U. I. T. választmányi ülése. Az U. I. T. 1937. május 25-én választmányi ülést tartott, melyen örömmel vették tudomásul az elnökség azon bejelentését, hogy Dr. Gál Kelemen a Társaság megbízása folytán megírta Jakab Elek életrajzát, részére írói tiszteletdíj és kiadási segély címen 10.000 lejt szavazott meg. Ugyancsak örvendetes tudomásul szolgált az a bejelentés is, hogy Márkos Albert tanár afia lefordította Dávid Ferenc: „De Dualitate“ c. művét, amelyet tanulmányozásra egy bizottságnak adtak ki. Ezekon kívül folyó ügyeket tárgyalt a választmány.

Új teológiai magántanár. Zoltán Sándor mártinuși-hom. szentmártoni lelkész-társunk április 21-én a Teol. Akad. Vizsg. Biz. előtt az újszövetségi szakcsoport tárgyaiból igen szép sikerrel letette a teol. tanári vizsgát. Mind a szaktárgyakban, mind a nyelvekben tanúsított jártasságával bizonyosságát adta, hogy a legsúlyosabb külső körülményeken is az erős akarat győzedelmeskedik. Április 22-én a vizsgáló-bizottság és a hallgatók előtt az urvacsora történelmi kifejlődéséről megtartotta próbaelőadását is, minek alapján a vizsgáló bizottság az új-szövetségi tárgyakból teol. tanárnak minősítette. Örömmel üdvözljük lelkésztársunkat s Isten áldását kérjük további munkásságára!

Kereszt a református templomon. Budapesten a Margitszigettel szemben levő Dunaparton új, hatalmas városrész keletkezett. Itt épül egy nagyméretű, de stílusában a mi braşovi-brassói templomunkra emlékeztető új templom. A templom bejárata fölél nagy márvány-keresztet helyeznek el. Ez a kereszt sok vitára ad alkalmat. Sokan vannak mellette és ellene. Az egyházközségi előjáróság terjedelmes nyilatkozatban okolja meg eljárását. Mi úgy látjuk, hogy igen nagy súlyt és jelentőséget tulajdonítanak a keresztnek azok is, akik mellette, azok is, akik ellene vannak. Végre is a kereszt csak szimbolum. Az nem tesz egyetlen templomot

sem kereszténnyé. Viszont a hiánya sem foszt meg egyetlen templomot sem keresztény jellegétől. Kereszttel vagy kereszt nélkül egyaránt lehet a templom keresztény, ha benne az evangélium örök igazságait hirdetik s belőle a keresztényi szeretet melegsége árad. Mig a legerőteljesebben kihangsúlyozott kereszt mellett is elveszíti keresztény jellegét, ha a gyűlölet és türelmetlenség szelleme árad belőle.

Doumergue Emil (1844—1937) a francia protestántizmusnak legnagyobb történettudósa, a nyolckötetes hatalmas Kálvin életrajz írója meghalt. Révész Imre bucsuztatja a budapesti Református Életben, s innen idézzük az alábbi mondatot: „De el kell olvasni, hogyan tudott írni ez a nagy Kálvin rajongó Lutherről — és hogyan el tudta ismerni ország-világ előtt a Kálvin bűnét a kiengesztelő Servet emlékmű fölavatásakor (melynek még az eszméje is tőle származott!)“. A magyar reformátusságnak őszinte barátja volt, aki megnyitotta a francia protestáns teológiai fakultásokat a magyar lelkészek előtt. Halála előtt rövid idővel a magyar kormány szép kitüntetésben is részesítette ilyen irányu munkája elismeréseképen. *F. J.*

A Vasárnapi Iskolai Szövetség az elmúlt nyáron Osloban, Norvégiában tartott gyűlést, a legközelebbi a XII. világkonferenciát a délafrikai Johannesburgban 1940 nyarán fogják megtartani. *F. J.*

A holland Bibliatársulat elhatározta, hogy költségvetést készít egy beszélő Biblia előállítására. Egyes bibliai részeket gramfonlemezre vesznek fel, s az ilyen bibliáknak különösen a vakok veszik nagy hasznát. Angliában már régebben megvalósították az u. n. beszélő Biblia tervét. *F. J.*

Szabadelvű Kereszténység és Vallásos Szabadság Nemzetközi Egyesülete. (I. A. R. F.) f. é. Augusztus 3—8. között tartja meg fizeskeddik nemzetközi gyűlését. Anglia híres egyetemi városában, Oxfordban, Manchester College helyiségeiben. A gyűlés tárgya: Szabadelvű kereszténység a világ szüksége. A gyűlés munkája négy csoportba osztozik: teológiai, egyházi, nevelési és társadalmi. Előadók: Dr. Alfred Hall, Prof. Kurt Leese (Németország), dr. Frederick M. Elliot (U. S. A.), Szent-Iványi Sándor (Románia), Rev. Julius Kaiser (Svájc), Rev. P. Teissoniere (Belgium), Principal J. H. Weatherall és Rev. R. V. Holt (Oxford), Prochaska, a csehországi nemzeti egyház patriárkája, dr. F. M. Hnik (Csehország) stb. A gyűlés munkájának eredményét három csoportban fogja összegezni és kihirdetni: A Mi Vallásos Üzenetünk, Társadalmi Üzenetünk és a Szabadelvű kereszténység jövője. Szabadelvű kereszténység történeté-

ben az Oxfordi gyűlés forduló pontot fog jelenteni. Összegezni fogja azokat az alapelveket, melyek a világ szabadelvű keresztényeit egyesítik és kinyilvánítani-eszméit és segítségét a világ újjáépítési munkájához.

E. J.

A Szabadelvű Keresztény Ifjuság Nemzetközi Egyesülete. (L. I. B.) f. é. Julius 29—Aug. 2. között fogja megtartani szokásos évi konferenciáját Oxfordban, Manchester College helyiségében. A konferencia tárgya „Szabadelvű Kereszténység egy változó világban“.

E. J.

„Life and Work“ világ konferenciája, Oxford, július 12—26. A konferencia foglalkozni fog az állam és az egyház közötti viszonyral és a modern államtól független keresztény egyház létezését és jogosultságát próbálja igazolni. Noha ez az egyesület az Unitáriusokat és Univerzalistákat hivatalosan el nem ismeri, szabadelvű keresztények közül többen fognak részt venni a konferencia munkájában, tekintettel a tárgy fontosságára.

E. J.

Egyesülési törekvések az Anglikán és Román Orthodox egyházak között. Az 1930. óta folyó ilyen irányu tárgyalások ebben az évben fontos eredményeket tudnak felmutatni. A tárgyalásokat vezető közös angol-román bizottság nemrég megjelent jelentése szerint lényeges dogmai megállapodás jött létre a két egyház által kiküldött bizottság tagjai között: az áldozó papság, urvacsora, egyházi hagyomány és megigazulás tanaira és jelentőségére vonatkozólag. Részleges megállapodás pedig: a konfirmáció, feloldozás, házasság, megáldás és utolsó kenet szentségeire nézve. Az angol bizottság jelentése érdekes gyakorlati érvekkel támogatja az egyesülést és közös elismerés fontosságát és szükségességét: 1. A romániai államegyházat atheista kommunizmus veszélye fenyegeti, amely ma különösen a fiatal nemzedék körében érezteti hatását. Az Anglikán egyház értékes segítséget tudna nyújtani, s mint keresztény egyháznak ezt megtenni kötelessége is. 2. Dél-Kelet felől az olasz fassizmus fenyegeti Romániát; az egyesülés megakadályozná ezt az irányt és megerősítené a román egyházat minden ilyen befolyás ellen. 3. A román orthodox egyház az egyesülés révén erősíteni tudna a Nyugat tudományában és kincseiben, melyek majd egy belső reformáció megvalósulását segítenék elő az egyház belsejében. 4. A román orthodox egyház megerősítené az Anglikán egyházat, s megakadályozná a katholizáló törekvések terjedését. A tárgyalások eddig teljesen a nyilvánosság kizárásával folytak, a most megjelent jelentés az első fontos tudósítás, amelyből a nagy közönség tudomást szerezhetett ezekről a fontos tárgyalásokról. Korai volna még jóslni a tárgyalások végső kimeneteléről és jelentőségéről, valamint az illető egyházak híveinek magatartásáról. Az Anglikán egyházban működő Modern Churchman Union, mely az egyház szabadelvű, progressive tagjait foglalja magában, nyilvánított legelőször elutasító álláspontot és kezdett éles harcot az egyesülés ellen. A bizottság által elért eredmények megerősítése és jóváhagyása, valamint a végső tárgyalások megindítása az illető egyházak felső hatóságaitól fog függeni.

E. J.

St. John Ervine, legújabb művében — A Journey to Jerusalem — azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy Angliában a leg-nagyobb felekezetet az unitáriusok képezik, akik majdnem mindegyik keresztény felekezetben megtalálhatók. Az unitáriusoknak nagy főmege állítása szerint a hivatalos unitárius egyházi szervezeten kívül, a kü-lönböző orthodox keresztény felekezetekben él. Ez az állítás a nem-regen lefolyt Liverpool-i vita alkalmával szintén megerősítést nyert; de sajnos addig, amíg nyíltan ki nem lépnek és hitvallást nem tesznek az unitárius hit és szervezet mellett, számuk csak negatív jelentőséggel bír az unitárius hit életében.

E. J.

Lőrinczi Béla. Élethivatásul a gyermekek nevelését választotta. Ez a választás a gyermekek szeretetéből fakadt. Igazán szerette is a gyermeket. Szerette a saját fiait és leányait. Isten azért áldotta meg olyan szép családdal, melyben 5 fiu és 3 leány nö-vekedett a család örömére. Ezekért élt és áldozott. Önmagáról el-feledkezett, csak gyermekei előmenetelét láthassa. Szerénység volt alaptermészete, de gyermekeit büszkén emlegette. Eszményi férj és családapa volt. Családján kívül szerette azokat az iskolás gyer-mekeket is, akiknek gondját a szülők reábizták. Mint tanító, az iskolában élte le élete javarészét. Az iskola levegője s a gyermekek vidám játéka fokozta élet- és munkakedvét. Nemzedékeknek volt tanítómestere, kik áldják emlékét. Ezenkívül egyházának is tudott áldozatot hozni Mint énekvezér a lelkeket Istenhez emelkedni se-gitette. Az odorheiu-i-székelyudvarhelyi templom építési gondjaiból kivette a maga részét. A közös munkamezőn eltöltött idők feled-hetetlen emlékével mondunk „Isten hozzád”-ot.

Gyász hírek. *Bálint Jakabné szül. Gálffy Margit* életének 26-ik, boldog házasságának 5-ik évében május 7-én Firtánuson meg-halt. Elköltözött a mosoly ifju arcáról. A tavasz szép virágát a dér elhervasztotta. Egy boldog családi fészket dult fel az enyészet hatalma. Akkor hagyta itt kedveseit, amikor a legszebb remények áldott örömé-vel tekintettek reá. Isten nyugtassa meg a halottat, gyászoló kedveseit vigasztalja. — *Özv. Mózes Mihályné szül. Árkossy P. Irma* 73 éves ko-rában május 17-én jobb hazába költözött. Egy súlyos megpróbáltatásokon átment önfeláldozó anyai szív szünt meg dobogni. Özvegysége gondjait a gyermeki szeretet könnyebbitette. Legyen csendes nyugodalma. — *Özv. Barabás Lajosné szül. Nik Anna* 83 éves korában május hó 20-án I. G. Ducan—Sz.keresztúron meghalt. Előbb, mint lelkészné, azután, mint tanár felesége részt vett egyházi életünk munkálásában. De kü-lönösen családi élete boldogsága fölött örködött féltő gondnal. Szor-galma és takarékosága példányszerű volt, ami által a szűkös jövedelmi források mellett is családja az anyagi gondoktól mentes volt.

Szerkesztésért felel: VÁRI ALBERT.

Nyilvános nyugtázás.

A Keresztény Magvetőre az utolsó nyugtázás óta a következő befizetések történtek:

Dr. Márkos György 50, Odorheiu 200, Dr. Gál Miklós 1000, Dr. Jancsó Ödönné 100, Lőrinczy Géza 100, Kádár Lajos 100, Braşov 400, Dr. Sükösd Zsigmond 600, Bende Béla 200, Weress Béla 100, Dr. Márkos György 50, Dr. Boros György 200, Turda 500, Lőrinczy Géza 100, Dr. Fazakas János 100, Dr. Bernád Ágost 200, Mózes Károly 250, Dr. Lukácsi József 400, Dr. Gál Zsigmond 200, Dr. Ferencz Áron 100, Müller Géza 200 Lej. Ezenkívül több lelkész a kongruájából fizetett, ezekről mindenki nyugtát kapott.

Tisztelettel kérem a hátralékok és az előfizetési díjak beküldését, hogy a folyóirat előállításában és szétküldésében akadály ne merüljön fel.

Cluj, 1937 március 30-án.

Hadházy Sándor.
pénztárnok.

Unitárius egyházi művek.

Imák és imakönyvek:

- Dr. Boros György: Szívemet Hozzád emelem, (kötés szerint különböző ár). Szentábrahám-Csifó: Ima könyv, 60 Leutól felfelé.
- Vári Albert: Imádságos könyv, 1925, 16 rétv, 224 oldal 45.—, 60.—, 85.—, 150.—, 200.—

Beszédek:

- Bölyny Vilmos: Profétálatok... 100—
Channing E. Vilmos: A tökéletes élet. (Fordították az unitárius tanárok) Cluj, 1881. 8 r. 176 old... 25—
Csifó Salamon: Szolgálat az Úr előtt. Szent-Iványi Sándor: Jézus emberarca. 1929. 16 r., 147 old... 100—
Többben: Pályadíjjal jutalmazott unitárius egyházi beszédek, (kiadta: Gálfi Lőrinc) Cluj, 1916. 8 r., 118 old. kötve 60—
Vári Albert: Keressétek először Istennek országát. Odorheiu, 1927. 8 r., 142 old... 100—
Weress B.: Ime az ember. 90—
Kovács Lajos: Ébresztgetés 100—
" " A mi tisztünk igazsága 2—

Ágendák:

- Ütő Lajos: Bölcsöl mellett, (keresztelési beszédek)... 50—
— Megnyilatkozásunk helye, (urvacsorai beszédek) 50—
— Myrtusok között, (esketési beszédek). Cristur, 1927. 8 r., 74 old. 50—

Theológia, filozófia és neveléstudomány.

- Benczédi Pál: A vallás-tanítás története. Cluj, 1915. 8 r., 74 old. 30—
— Az unitárius hitelvek kifejlődése. Cluj, 1934. 124 oldal 80—
— A ma vallása (ford.) I. G. Duca 40 old. 20—
— Dávid Ferenc Egylet története 20—
Dr. Bortély István: A Magyar Unitárius Egyház hitelvei a XVI. században. Cluj, 1914. 8 r., 83 old. 40—
Carpenter—Dr. Kiss: A kereszténység helye a világ vallásai között. Cristur, 1923. 8 r., 70 oldal 50—
Carpenter—Dr. Kiss: Buddhizmus és kereszténység. Cluj, 1925. 8 r., 167 old. 100—
Dr. Csiki Gábor: Hiszek egy Istenben. Cluj, 1926. 8 r., 157 old. } Kötve 90—
 } Füzve 70—
Dr. Gál Kelemen: Brassai küzdelmek a magvartalanságok ellen 50—
Dr. Gál Kelemen: Brassai mint Philosophus. Cluj 1899. 8 r., 105 old. 20—
Gálfi Lőrinc: A hitvallások története. Cluj, 1916. 9 r., 472 old. 100—
Gálfi Lőrinc: Legközelebb Jézushoz Cluj, 1915. 8 r., 55 old. 30—
Haller—Boros Jenő: Az evangéliumok nőalakjai. Cluj, 1930. 16 r., 30 old. 15—
Dr. Gál K.: Brassai Sámuel 50—

- Dr. Kiss E.—Hall: Egy Unitárius hitvilága 40—
Lőrinczy D.: Az ismeretlen tanítvány megszólal 80—
Dr. Kiss Elek: Az Isteni Törvény utja. Cluj, 1924. 8 r., 248 old. 160—
Lupton—Lőrinczy László: Miért vagyok unitárius? 5—
Savage—Kovács: A kereszténység fejlődéstörténete. Odorheiu, 1927. 8 r., 156 oldal 120—
Szentábrahám—Derzsi: A keresztény hittudomány összege. Cluj, 1899. 8 r., 412 oldal 50—
Ürmösi József: A gyakorlati theologia főbb irányelvei 80—
D. Varga Béla: A jelentős logikai alkata Bpest, 1916. 8 r., 34 old. 20—
" " A lelkiismeret. Cluj, 1909. 8 r., 89 old. 30—
" " A logikai érték problémája és kialakulásának története. Bpest, 1922. 8 r., 149 old. 50—
Vári Albert: Miért vagyok én unitárius. Cluj, 1916. 16 r., 20 old. 5—
Dr. Iván László: Dávid Ferenc arca a szellemtudományi lélektan tükrében Magyarországon 1 Peng. 30—
Dr. Gladden—Kiss Sándor: Keresztény Pásztor 287 old. 120—
Clarke Freeman—Kiss Sándor: Mindennap vallása. 207 old. 50—
Peabody G. Ferenc—Szent-Iványi Sándor: A lélek egyháza 50—

Történelem:

- Dr. Boros György: Dr. Brassai Sámuel Cluj, 1927. 8 r., 372 old. 200—
Dr. Boros György: (szerk.): Az unitárius vallás Dávid Ferenc korában és azután 40—
Channing E. Vilmos: Válogatott művei III. kötet. (Élet és jellemrajzok.) (Fordították az unitárius tanárok.) 40—
Jakab Elek: Dávid Ferenc emléke. Budapest, 1879. 8 r., 1561. 25—
Kanyaró Ferenc: Unitáriusok Magyarországon. Cluj, 1891. 8 r., 229 l. 100—
Kelemen Lajos: Ujabb adattár a Vargyasi Dániel-család történetéhez. Cluj, 1913. 8 r., 426 l. 60—
Szentmártoni Kálmán: János Zsigmond Élet- és Jellemrajza 120—
Dr. Gál Kelemen: A kolozsvári unitárius kollégium története, 2 kötet. Amatőr pld. kötve 300—
500—

Törvénykönyvek:

- Dr. Tóth György: Az Unitárius Egyház szervezete. I. k. 45—
Dr. Tóth György: Az Unitárius Egyház Rendszabályai 50—
Dr. Tóth György: Az unitárius egyház alkotmányának vázlatos jogtörténeti kifejlődése 12—

Megrendeléseket kérünk az **UNITÁRIUS IRATTERJESZTŐ** címén Cluj, Unitárius Kollégium, küldeni.